

Jaarplan 2022.

Seksuele straatintimidatie

Jaarplan 2022 – Seksuele Straatintimidatie.

Inleiding.

Seksuele straatintimidatie blijft een hardnekkig probleem in Rotterdam. Nog altijd voelen te veel vrouwen, meiden en LHBTIQ+ personen zich onveilig op straat, vermijden zij bepaalde straten, passen ze hun kleding aan of durven ze in het donker nauwelijks naar buiten. De gemeente Rotterdam blijft zich inzetten om seksuele straatintimidatie tegen te gaan en het veiligheidsgevoel van slachtoffers te vergroten. In 2021 heeft de gemeente de aanpak seksuele straatintimidatie geactualiseerd. Het doel van de aanpak is het voorkomen en aanpakken van seksuele straatintimidatie en het vergroten van de bewustwording in de samenleving over dit probleem.

Om dit te bereiken, zijn verschillende activiteiten en maatregelen nodig. De aanpak bestaat daarom uit vier pijlers, die onderlinge samenhang en overlap kennen:

- Preventie
- Slachtoffers
- Aanpak op straat
- Communicatie

De meerjarige aanpak van seksuele straatintimidatie is een werk van lange adem. In de aanpak zijn de strategische langetermijndoelstellingen en -ambities van de gemeente geformuleerd. Om de voortgang op deze doelstellingen goed te kunnen monitoren, wordt vanaf 2022 gewerkt met jaarplannen.

Betrokkenheid inwoners

Bij de uitvoering van dit jaarplan is samenwerking binnen de gemeente, maar ook betrokkenheid van inwoners cruciaal. Inwoners van de stad worden uitgenodigd deel te nemen aan dialoogtafels en veiligheidsschouwen over dit onderwerp. Via de Veiligheidsalliantie is contact met (vertegenwoordigers van) de LHBTIQ+ doelgroep en via terugbelgesprekken worden melders van seksuele straatintimidatie te woord gestaan. Dit jaar wordt opnieuw een publiekscampagne over seksuele straatintimidatie gerealiseerd. Deze nieuwe campagne wordt ontwikkeld door studenten van het Grafisch Lyceum, die tot de doelgroep behoren die we met deze campagne willen bereiken (meer informatie over de campagne is terug te vinden onder de pijler '**Communicatie**'). Ook hebben we achteraf contact met inwoners die hebben deelgenomen aan activiteiten: zo toetsen we of ondersteuning aan slachtoffers en resultaten van schouwen aan de verwachtingen voldoen.

Algemene doelstellingen 2022.

Dit jaarplan kent overkoepelende doelstellingen die de verschillende pijlers ontstijgen. Zo zijn nog niet op alle vlakken de behoeften van inwoners en/of externe partners even duidelijk. Een belangrijk doel voor de eerste helft van 2022 is het goed in kaart brengen van deze behoeften. Op deze manier kunnen we de doelen hierop bijsturen en activiteiten organiseren die goed aansluiten bij de behoeften.

In meerdere pijlers komt deskundigheidsbevordering terug. Dit gaat zowel om het aan de voorkant bespreekbaar maken van sociale omgangsnormen als om het aanspreken van plegers en slachtoffers op straat. Een belangrijk doel in deze aanpak is tenslotte het vergroten van de meldingsbereidheid van slachtoffers. Door meldingen van seksuele straatintimidatie weten we waar het voorkomt en in welke vorm. Zo kan er beter ingezet worden op het voorkomen en bestrijden van seksuele straatintimidatie. Bovendien krijgen we zo een beter beeld van de

behoefden van slachtoffers aan verdere ondersteuning, waar we het aanbod op kunnen afstemmen.

Naast deze algemene doelstellingen kent elke pijler ook specifieke aandachtspunten. Deze worden hieronder verder toegelicht. Als bijlage bij dit jaarplan is een tabel toegevoegd met daarin per pijler een overzicht van de doelstelling, activiteiten en gewenste resultaten over 2022.

Preventie.

Doelstelling

Nieuw in de aanpak seksuele straatintimidatie is de pijler **Preventie**, waarmee nadrukkelijker wordt ingezet op het voorkomen van seksuele straatintimidatie. Om te zorgen dat seksuele straatintimidatie uit het Rotterdamse straatbeeld verdwijnt, is het belangrijk mannen en jongens bewust te maken van de impact die ongewenste seksueel getinte opmerkingen kunnen hebben op het veiligheidsgevoel van vrouwen, meiden en LHBTIQ+ personen.

Een belangrijke oorzaak van deze complexe en hardnekkige maatschappelijke problematiek is meestal een combinatie van structurele ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, stereotype denkbeelden en de maatschappelijke verwachtingen over *hoe* mannen en vrouwen zouden moeten zijn of hoe zij zich volgens sociale omgangsnormen zouden moeten gedragen. Dit wordt vaak al op jonge leeftijd meegegeven vanuit de opvoeding¹. Seksuele straatintimidatie is niet alleen een zaak voorbehouden aan de vrouwen en meisjes zelf, maar minstens net zo belangrijk in de aanpak is de bewustwording en actieve inzet op mannen en jongens. De preventieve inzet focust daarom op voorlichting, dialogoog en weerbaarheid.

Inzet

We betrekken mannen, jongens en omstanders bij het tegengaan van seksuele straatintimidatie en zetten in op het vergroten van het handelingsperspectief van Rotterdamers wanneer zij geconfronteerd worden met seksuele straatintimidatie. We agenderen het thema in de stad en maken het bespreekbaar bij uiteenlopende doelgroepen. We organiseren voorlichtingsactiviteiten om seksuele straatintimidatie te leren herkennen en om al vanaf een jonge leeftijd bewustwording te creëren over omgangsnormen in de publieke buitenruimte. Het preventieve aanbod wordt actief bij scholen onder de aandacht gebracht, onder andere via de nieuwsbrief Onderwijs010 en het platform Burgerschap010.

Resultaten in 2022

- Binnen de reguliere opdracht Samenleven worden 30 dialogen georganiseerd, specifiek over (seksuele) intimidatie op straat, school of thuis.
- Er worden 10 workshops omstanderinterventie georganiseerd.
- Er worden 20 gastlessen door Stichting Confro georganiseerd.
- Vanuit het jongerenwerk is op verschillende manieren aandacht voor seksuele straatintimidatie.
- De podcast Straatvonk blijft beschikbaar. Op aanvraag kunnen sessies worden georganiseerd voor bijvoorbeeld schoolklassen waarin de podcast centraal staat.
- Een intentieverklaring met afspraken over het onder de aandacht brengen van seksuele straatintimidatie wordt ondertekend door tenminste 10 onderwijsinstellingen.

¹ Bron: Ministerie van OC&W, Veilige Steden

Slachtoffers.

Doelstelling

Een laagdrempelig, goed vindbaar en veelgebruikt meldpunt voor seksuele straatintimidatie blijft onmisbaar in onze aanpak. Slachtoffers kunnen bij dit meldpunt hun ervaringen kwijt en – als ze dat willen – hierover in gesprek met medewerkers van directie Veiligheid van de gemeente. Via deze gesprekken kunnen ze, als ze daar behoefte aan hebben, worden doorverwezen voor verdere hulpverlening. Voor de gemeente levert het meldpunt belangrijke data op waarmee bijvoorbeeld de inzet op straat (vanuit de pijler **Aanpak op straat**) gericht kan worden georganiseerd.

Om deze redenen willen we het melden van seksuele straatintimidatie stimuleren en de bekendheid van het meldpunt vergroten. Daar waar slachtoffers behoefte hebben aan verdere ondersteuning, ontwikkelen we passend aanbod. In de breedte zijn we ons in de aanpak bewust van de intersectionaliteit tussen LHBTIQ+ personen en vrouwen, maar houden we ook oog voor de verschillen.

Inzet

Het meldpunt voor seksuele straatintimidatie (de StopApp) wordt begin dit jaar geïntegreerd in MeldR, de bestaande app waar overlast kan worden gemeld. Hiermee vergroten we direct het bereik van het meldpunt SSI, omdat MeldR meer gebruikers heeft dan de StopApp². Na een overgangperiode zal de StopApp verdwijnen, zodat slachtoffers geen afzonderlijke app nodig hebben voor het melden van seksuele straatintimidatie. Uiteraard zal deze nieuwe plek voor het melden van seksuele straatintimidatie via verschillende kanalen worden gepromoot.

De terugbelverslagen naar aanleiding van meldingen in de StopApp worden op korte termijn geanalyseerd. Wanneer hieruit gedeelde ondersteuningsbehoeften van slachtoffers voortkomen, zullen we daarop inzetten. Er wordt passend aanbod gezocht en, indien nodig, ontwikkeld. Zo wordt verkend of aansluiting kan worden gevonden bij bestaande weerbaarheidstrainingen en of er nieuw aanbod nodig is.

In de Veiligheidsalliantie Natuurlijk Samen wordt met partners uit de stad gewerkt aan verschillende manieren om de veiligheid, maar ook de meldingsbereidheid van deze doelgroep te vergroten. Ook promotie van de verschillende meldmogelijkheden (waaronder MeldR) wordt hierin meegenomen. Daarnaast worden in dit overleg actuele casussen van intimidatie/onveiligheid van LHBTIQ+ personen en vrouwen besproken.

Resultaten in 2022

- Aan het eind van het jaar is het meldpunt seksuele straatintimidatie geïntegreerd in MeldR.
- De analyse van de terugbelverslagen wordt in het eerste kwartaal van 2022 afgerond. Uit deze analyse is meer duidelijkheid over de ondersteuningsbehoefte van slachtoffers.
- Het aanbod in ondersteuningsmogelijkheden voor slachtoffers wordt onder de aandacht gebracht via terugbelgesprekken naar aanleiding van meldingen in het meldpunt; op de webpagina van www.rotterdam.nl/seksuelestraatintimidatie; via nieuwsbrieven als Onderwijs010 en platform Burgerschap010; en bij gastlessen en voorlichtingen.
- Melders van seksuele straatintimidatie zijn doorverwezen naar organisaties/activiteiten waar zij verder ondersteund kunnen worden, of waar hun weerbaarheid wordt vergroot.
- Aan het eind van het jaar is basisondersteuning voor slachtoffers gereed (zoals een geschikte training).

² MeldR is 23.680 keer gedownload, de StopApp 7.107 keer

Aanpak op straat.

Doelstelling

We willen het veiligheidsgevoel van (potentiële) slachtoffers van seksuele straatintimidatie in de openbare ruimte in Rotterdam vergroten. Om dat te bereiken hebben we, naast de handhavers van Stadsbeheer, ook andere partijen nodig. Zij moeten weten hoe ze seksuele straatintimidatie kunnen herkennen en hoe ze kunnen optreden als ze hier getuige van zijn – zowel richting slachtoffers als richting plegers. Zichtbare inzet van handhavers en politieagenten op hotspots kan het veiligheidsgevoel vergroten, net als wijzigingen in de buitenruimte. We gaan de data over meldingen van seksuele straatintimidatie beter benutten om zo gericht mogelijk te kunnen inzetten op het vergroten van de veiligheid op straat.

Inzet

We willen meer professionals (zoals handhavers, beveiligers, horecapersoneel en onderwijspersoneel) bewust maken van seksuele straatintimidatie en van de rol die zij kunnen spelen in het tegengaan van dit gedrag. Daarom verkennen we de trainingsbehoefte van- en het trainingsaanbod voor relevante professionals en gaan we trainingen ontwikkelen en organiseren. We starten met awareness-trainingen voor de handhavers van Stadsbeheer.

De preventieve inzet van handhavers krijgt verder vorm, waar mogelijk in samenwerking met jongerenwerkers, maar we vergeten ook de volwassen plegers niet. We onderzoeken hoe gegevens uit het meldpunt seksuele straatintimidatie beter kunnen worden benut, bijvoorbeeld voor gegevensdeling met Stadsbeheer en de politie, het organiseren van veiligheidsschouwen en eventueel direct contact van melders met de meldkamer van Stadsbeheer. De uitkomsten van deze verkenning worden in de praktijk toegepast.

In de loop van 2022 worden samenwerkingsafspraken gemaakt met de Rotterdamse horeca om gezamenlijk in te zetten op het terugdringen van seksuele straatintimidatie in uitgaansgebieden en rond horeca/terrassen. We intensiveren de samenwerking met de RET op het gebied van veiligheid in en om de locaties van het openbaar vervoer en de communicatie over meldpunten (MeldR en het eigen meldpunt van de RET).

Ook blijven we ons inzetten voor een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding van strafbaarstelling van seksuele straatintimidatie via formele wetgeving. We bieden onze expertise aan bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de implementatie van het beoogde wetsartikel en houden hierover contact met de partners in de strafrechtketen.

Resultaten in 2022

Data uit het meldpunt voor seksuele straatintimidatie worden beter benut:

- We hebben het onderzoek afgerond naar de mogelijkheid om vanuit het meldpunt direct in contact te komen met de meldkamer van Stadsbeheer.
- We hebben aanpassingen in de buitenruimte gerealiseerd om de veiligheid op tenminste twee hotspots te vergroten, op basis van uitkomsten van de eerste twee veiligheidsschouwen.
- Informatie uit het meldpunt wordt actief gedeeld met politie en Stadsbeheer, en wordt door hen meegenomen in de reguliere surveillancerondes.
- Handhavers van Stadsbeheer hebben twaalf gerichte preventieve acties op seksuele straatintimidatie uitgevoerd op hotspots.
- Handhavers van Stadsbeheer, jongerenwerkers en de politie hebben twee integrale acties op seksuele straatintimidatie uitgevoerd op hotspots.

Er is een trainingsaanbod voor professionals in uiteenlopende functies gerealiseerd:

- Voor externe professionals in het veiligheidsdomein is ten minste één training over het herkennen van en omgaan met seksuele straatintimidatie georganiseerd.
- Minstens 20% van de handhavers van Stadsbeheer is getraind in het herkennen van en omgaan met seksuele straatintimidatie, zowel richting slachtoffers als richting plegers.
- Radar organiseert voorlichtingen voor RET-personeel over bejegening van de veiligheid van LHBTIQ+ personen in het OV en op de stations.

Communicatie.

Doelstelling

Om de sociale norm ten aanzien van seksuele straatintimidatie te veranderen, zetten we in op het vergroten van bewustzijn bij plegers dat hun gedrag naar vrouwen toe niet geaccepteerd wordt in Rotterdam. Daarnaast willen we omstanders bewust maken van seksuele straatintimidatie en van de rol die zij kunnen spelen om dit te stoppen. Verder zetten we richting slachtoffers in op meer bekendheid van de mogelijkheid seksuele straatintimidatie SSI te melden in MeldR, in het verlengde van de doelen uit de pijler **Slachtoffers**.

Inzet

In samenwerking met studenten van het Grafisch Lyceum ontwikkelen we een nieuwe, crossmediale publiekscampagne over seksuele straatintimidatie, die vanaf het voorjaar van 2022 ingezet zal worden. De fototentoonstelling die vorig jaar al te zien was, zal hier opnieuw een prominente rol in krijgen. Deze campagne zal tot het eind van 2022 doorlopen. Zichtbaarheid van promotiemateriaal en de campagne is cruciaal om de doelen te bereiken. De publiekscampagne is crossmediaal en zal zowel online als offline op drukbezochte locaties worden ingezet.

Om het melden van seksuele straatintimidatie in MeldR te promoten wordt samenwerking gezocht met partners in de stad, zoals onderwijsorganisaties, sportverenigingen en de horeca. Daarnaast spelen we in op persaandacht voor dit onderwerp en zijn we alert op kansen om (de aanpak van) seksuele straatintimidatie via de media onder de aandacht te brengen.

Resultaten in 2022

- Tenminste 15 uiteenlopende partners besteden aandacht aan de aanpak en brengen het meldpunt onder de aandacht.
- De campagne heeft een groot deel van de Rotterdammers bereikt en spreekt mannen en jongens aan op hun gedrag.

Randvoorwaarden

Corona

Ook in 2022 zorgt corona voor onzekerheden. Huidige en/of toekomstige maatregelen om de pandemie tegen te gaan, zijn van invloed op de activiteiten die in dit jaarplan zijn genoemd. Het grootste risico zit in de werving en het bereik van potentiële deelnemers aan activiteiten, en in de uitval van professionals die de activiteiten organiseren of begeleiden. In geval van nieuwe maatregelen zal een eventuele publiekscampagne mogelijk ruimte moeten maken voor crisiscommunicatie. Ook is er een risico op uitval van handhavers van Stadsbeheer en/of politie als gevolg van corona (besmettingen en/of inzet op handhaving coronamaatregelen).

Financiën

Voor de aanpak seksuele straatintimidatie is een zeer beperkt budget beschikbaar. De activiteiten in dit jaarplan zijn afgestemd op de beschikbare financiële middelen. Een deel van de activiteiten kan worden uitgevoerd vanuit bestaande opdrachten uit verschillende clusters. Voor intensivering van de activiteiten en/of uitbreiding van het jaarplan met nieuwe activiteiten zijn extra financiële middelen nodig.

Bijlage: Overzicht doelstellingen, activiteiten en resultaten per pijler

Pijler	Preventie	Planning
Doelstelling	Bewustwording over de impact van seksuele straatintimidatie (SSI) op het veiligheidsgevoel van vrouwen en LHBTI+ personen, nadrukkelijk ook gericht op mannen en jongens	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • We agenderen het thema in de stad en gaan in gesprek met diverse doelgroepen • Onderwijsinstellingen worden actief betrokken bij de aanpak • Vanuit het jongerenwerk is op verschillende manieren aandacht geweest voor seksuele straatintimidatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorlopend • Doorlopend • Doorlopend
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • 30 dialoogtafels over SSI • 10 workshops omstanderinterventie • 20 gastlessen • Een intentieverklaring met afspraken over aandacht voor SSI is door tenminste 10 onderwijsinstellingen ondertekend 	

Pijler	Slachtoffers	Planning
Doelstelling	<p>Vergroten van bekendheid van het meldpunt SSI en van meldingsbereidheid van slachtoffers</p> <p>Inzicht in ondersteuningsbehoeften van slachtoffers, zodat daar passend aanbod bij kan worden gezocht</p>	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Promotie van meldingsmogelijkheden SSI • Onderzoek naar behoeften slachtoffers • Passend aanbod bij ondersteuningsbehoeften slachtoffers 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorlopend • Januari – maart 2022 • Vanaf april 2022
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging van het aantal meldingen van seksuele straatintimidatie • Ondersteuningsbehoefte van slachtoffers is in beeld gebracht • Aanbod voor slachtoffers wordt via verschillende kanalen onder de aandacht van de doelgroep gebracht 	

Pijler	Aanpak op Straat	Planning
Doelstelling	Het vergroten van het veiligheidsgevoel van (potentiële) slachtoffers van SSI	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsschouwen op hotspots waar veel meldingen van SSI worden gedaan • Trainingsaanbod voor uiteenlopende professionals, waaronder in ieder geval handhavers, politie en beveiligers • Zichtbare inzet van handhavers op hotspots 	<ul style="list-style-type: none"> • Doorlopend • Doorlopend • Doorlopend
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassingen in de buitenruimte op tenminste één hotspot • Handhavers van Stadsbeheer hebben twaalf gerichte preventieve acties op seksuele straatintimidatie uitgevoerd op hotspots • Minstens 20% van de handhavers van Stadsbeheer is getraind in het herkennen van en omgaan met SSI, zowel richting slachtoffers als richting plegers • Voor externe professionals in het veiligheidsdomein is tenminste één training georganiseerd 	

Pijler	Communicatie	Planning
Doelstelling	Brede bekendheid van (de impact van) seksuele straatintimidatie en het handelingsperspectief van omstanders en slachtoffers	
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Een nieuwe, crossmediale publiekscampagne • Samenwerking met partners in de stad voor promotie van het meldpunt SSI 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf voorjaar 2022 tot december 2022 • Doorlopend
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • De campagne heeft een groot deel van de Rotterdammers bereikt en spreekt mannen en jongens aan op hun gedrag • Vergroting van bewustwording dat SSI niet thuishoort in Rotterdam • Uiteenlopende partners besteden aandacht aan de aanpak en brengen het meldpunt onder de aandacht van hun publiek, gasten, leerlingen. 	

